

УДК: 327 (73+5)

Д.М. Лакішик

*кандидат історичних наук, старший науковий
співробітник*

*Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН
України»*

АМЕРИКАНСЬКА СТРАТЕГІЯ «СТРИМУВАННЯ І ЗАЛУЧЕННЯ» В АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОМУ РЕГІОНІ

У статті досліджується діяльність адміністрації Б. Обами в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, яка суттєво відрізняється від політики попередньої адміністрації Дж. Буша-молодшого. Її характеризує пріоритетність регіону в американській зовнішній політиці, прагнення адміністрації Б. Обами повернути регіональне лідерство США в АТР, підтримувати стабільність і баланс сил у регіоні, долучитися до регіональних інтеграційних процесів. Доведено, що таке зрушення пояснюється не лише різними підходами демократичної і республіканської адміністрації до пріоритетів зовнішньої політики США, а передусім глобальними зрушеннями в розстановці сил на міжнародній арені – переміщенням до АТР рушіючого центру світової економіки; зростанням у зв'язку з цим політичного впливу регіональних держав, передусім Китаю, посиленням нестабільності через конкуренцію між регіональними центрами сили, виникненням нових нетрадиційних загроз у сфері безпеки.

Ключові слова: США, Азійсько-Тихоокеанський регіон, Китай, Японія, безпека.

Особливістю сучасної обстановки в Азійсько-Тихоокеанському регіоні (АТР) є високий динамізм політичних та економічних процесів, що формують стійку тенденцію до його перетворення на важливий центр світової політики й економіки. Важливою домінантою, що визначає характер ситуації в регіоні, є орієнтованість більшості країн на широкомасштабні економічні реформи та наявність реальних передумов для їх здійснення. У зв'язку з цим ті з країн, які не відповідають загальнорегіональній тенденції до сталого економічного розвитку, об'єктивно перебувають у менш сприятливих умовах для повноцінного включення в процес співробітництва, серед іншого – щодо формування двосторонніх і багатосторонніх торговельно-економічних та безпекових структур. Система міжнародних відносин в АТР, наголошується у численних дослідженнях про економічний і військовий потенціал азійських країн, передусім Китаю, щонайменше за останні два десятиліття не зводилася лише до протистояння двох країн – США і Росії.

Мета статті – проаналізувати особливості безпекової стратегії США стримування і залучення в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Нині на неї постійно й досить відчутно впливають китайський, японський і навіть індійський чинники, роль яких за останні роки і їхня значимість помітно зросла, що дає підстави говорити про самостійну геополітичну роль у регіоні КНР або Японії. Збереження значної військової і політичної присутності США в АТР викликає неоднозначну реакцію з боку країн регіону, хоча більшість з них зберігає позитивну оцінку стабілізуючої ролі Америки для формування сталої інтеграційної моделі та забезпечення високих темпів передусім економічного розвитку. Побоювання радикальних змін у

регіональній обстановці спонукає ці країни (здебільшого це нові індустріальні країни, що мають високі темпи економічного зростання) відстоювати збереження американської присутності та інвестиційної політики США в регіоні [1, с. 197–222].

Разом з тим, низка держав, до яких належить насамперед Китай, вбачають у військовій присутності США на Тихому океані прагнення зберегти й навіть посилити свою військову гегемонію, що, у свою чергу, суперечить власним регіональним претензіям таких держав, скорочує їхні можливості практичної реалізації власних амбіцій. Слід підкреслити, що в регіоні зберігається низка дестабілізуючих чинників, серед яких: неконтрольована регіональна гонка озброєнь, проблема Корейського півострова, тайванська проблема, територіальні претензії, небезпека поширення ракетних і ядерних технологій тощо. Саме в АТР нині перебувають країни з потужними людськими ресурсами, що найбільшими у світі темпами збільшують свій військовий потенціал. Насамперед це стосується Індії та Пакистану, які нещодавно провели випробування ядерної зброї. Південно-Східна Азія завжди посідала важливе місце в стратегії США.

На думку експертів, Східна Азія постала для США пріоритетним регіоном не лише з точки зору торговельних і економічних зв'язків, але й глобальних геополітичних інтересів у контексті зростання регіонального впливу КНР. У меморандумі групи провідних американських експертів, підготовленому для президента Дж. Буша-молодшого 2001 р., політику адміністрації Б. Клінтона було піддано серйозній критиці через брак чіткої стратегії в Південно-Східній Азії, адекватної реакції на азійську фінансову кризу, менторський тон у відносинах з державами субрегіону. На думку експертів, останніми роками адміністрація Б. Клінтона не приділяла достатньої уваги регіону Південно-Східній Азії, її політика відзначалася короткотерміновими й епізодичними відповідями на кризи замість чіткої, логічно послідовної стратегії. Крім того,

постійне невдоволення в регіоні викликала зосередженість США на просуванні власних уявлень про глобалізацію. Найбільшим пріоритетом для США в меморандумі визначено підтримку регіональної стабільності через запобігання конфлікту чи встановлення в Південно-Східній Азії домінування зовнішньої держави чи коаліції [2].

За адміністрації Дж. Буша-молодшого США здебільшого залучились у регіон дипломатично, збільшили допомогу країнам Південно-Східній Азії, повернули собі провідну роль у питанні про гарантії безпеки регіону, але зосередилися переважно на проблемах боротьби з тероризмом. Військові акції США в Афганістані й Іраку призвели до посилення антиамериканських настроїв у субрегіоні зі значним ісламським населенням, до активізації діяльності радикальних ісламських організацій. Зменшенню впливу США в регіоні сприяла також підвищена увага адміністрації Дж. Буша-молодшого до Близького Сходу на протигагу відносинам з країнами Південно-Східної Азії.

Якщо адміністрація Дж. Буша-молодшого не приділяла достатньої уваги регіону Південно-Східній Азії через надмірну зосередженість на Іраку і боротьбі з тероризмом, то президентська адміністрація Б. Обама чітко демонструє своє прагнення повернути повномасштабне залучення США до Південно-Східної Азії. Під час свого першого візиту до Східної Азії як Держсекретаря в лютому 2009 р. Х. Клінтон, разом з Японією, Республікою Корея і Китаєм, відвідала Індонезію. Цей дружній жест до країни, у якій президент Б. Обама провів дитинство, передбачав встановлення тіснішого співробітництва з цією найбільшою мусульманською країною для подальшого розширення співробітництва з АСЕАН і поліпшення іміджу США в мусульманському світі [3].

Х. Клінтон, беручи участь у Регіональному форумі АСЕАН у липні 2009 р., підписала базовий документ АСЕАН – Договір про дружбу і співробітництво з країнами Південно-

Східної Азії, з огляду на те, що приєднання США до договору було обов'язковою попередньою умовою участі США в Східноазійському саміті. У листопаді 2009 р. помічник Держсекретаря зі східноазійських і тихоокеанських справ К. Кемпбел уперше відвідав М'янму для прямих переговорів з військовою хунтою. Здійснюючи візити до Японії, Республіки Корея, Китаю в листопаді 2009 р., президент Б. Обама відвідав і Сінгапур. У своїй промові в Токіо він заявив: «Як перший тихоокеанський президент Америки я обіцяю вам, що ця тихоокеанська нація буде зміцнювати і підтримувати наше лідерство в цій життєво важливій для нас частині світу». У червні 2010 р. президенти США й Індонезії оголосили в Джакарті про формування широкомасштабного стратегічного партнерства двох країн, унаслідок чого було підписано угоду, яка повинна була поглибити існуюче співробітництво між ними в галузі оборони. Важливим також було рішення США в липні 2010 р. відновити, за умови виконання певних вимог, співробітництво з Капасусом, індонезійським елітним спецпідрозділом, звинуваченим у масованому порушенні прав людини, зокрема, під час подій у Східному Тиморі, що ліквідувало останню перешкоду для відновлення повномасштабних військових відносин між двома країнами, підкреслюють фахівці [3]. Також почали здійснюватися заходи з налагодження військового співробітництва США з В'єтнамом і Камбоджею. Серйозною заявкою на відновлення американського лідерства в Південно-Східній Азії стала і заява Держсекретаря США Х. Клінтон на ханойському саміті АСЕАН у жовтні 2010 р. про те, що багатостороннє співробітництво у Південно-Китайському морі є сферою національних інтересів США.

Адміністрація Б. Обама прийшла в Білий дім, коли стала очевидною втрата США глобального і регіонального лідерства в АТР. У цей час Р. Хаасс, президент американської Ради із зовнішніх справ, характеризував міжнародні відносини в

термінах «безполярності» [4], а З. Бжезінський, інший провідний теоретик зовнішньої політики США, виступив з ініціативою створення «великої двійки» («G2») між США і Китаєм [5], відповідно адміністрація Б. Обами зробила наголос на статусі США як тихоокеанської держави і розпочала політику активного дипломатичного залучення в АТР, паралельно реалізуючи завдання «відповідального» завершення війн в Іраку й Афганістані.

В основу зовнішньої політики США адміністрацією Б. Обами було покладено концепцію «розумної влади», що ґрунтується на поєднанні принципів і прагматизму, відмові від жорсткої ідеології, використанні повного набору дипломатичних, економічних, військових, політичних, юридичних і культурних заходів здійснення політики, пріоритетним серед яких є дипломатія. В умовах обмеженості ресурсів США було визначено потребу вибору пріоритетів зовнішньої політики, положення якої були розвинуті в багатьох виступах Держсекретаря США Х. Клінтон [6; 7] і найповніше викладені в її програмній статті, опублікованій у журналі «Foreign policy» у листопаді 2011 р. Основну ідею викладено вже в першому рядку публікації: «Майбутнє політики визначатиметься в Азії, а не в Афганістані чи Іраку, і США мають бути в центрі цих подій» [3] і в подальшому визначено шість пріоритетних напрямків політики США в АТР, а саме:

- 1) посилення двосторонніх союзів у сфері безпеки;
- 2) поглиблення відносин з провідними країнами, що розвиваються, включаючи Китай;
- 3) залучення до регіональних багатосторонніх інституцій;
- 4) поширення торгівлі й інвестицій;
- 5) розвиток широкої військової присутності;
- 6) захист демократії і прав людини.

Найвідчутнішими стали зміни в політиці США в Південно-Східній Азії, яка перебувала на периферії політики адміністрації Дж. Буша-молодшого, оскільки відбувається

активне залучення США в регіон як на двосторонньому, так і багатосторонньому рівнях. На двосторонньому рівні це зміцнення оборонного союзу США з Філіппінами, налагодження безпекового й економічного співробітництва з Індонезією, В'єтнамом, Камбоджею; співпраця з Малайзією щодо проблем нерозповсюдження тощо. Показовою стала зміна політики США щодо М'янми внаслідок першого за останні чверть століття візиту Держсекретаря США Х. Клінтон, який відбувся 30 листопада 2011 р. і вважався «поворотним моментом» в політиці США щодо цієї держави.

За оцінками аналітиків, значну увагу з боку президентської адміністрації Б.Обами було приділено й розвитку відносин з АСЕАН як організацією, що перетворилася на центр регіональної інтеграції в Східній Азії, про що свідчать щорічна участь держсекретаря Х. Клінтон у Регіональному форумі АСЕАН; відновлення в 2009 р. щорічних самітів США-АСЕАН; підписання США в липні 2009 р. Договору про дружбу і співробітництво в Південно-Східній Азії, що відкрило шлях до вступу США до Східноазійського саміту; відкриття в 2010 р. місії США в АСЕАН і призначення в квітні 2011 р. першого посла в АСЕАН тощо [3].

Серйозною заявкою на повернення США лідерства в Південно-Східній Азії стало залучення Америки як посередника до врегулювання ситуації в Південно-Китайському морі, де відновилися давні суперечності між країнами-претендентами через острови Спратлі; заяви Держсекретаря Х. Клінтон, що Південно-Китайське море є сферою національних інтересів США (липень, жовтень 2010 р.). Пріоритетні напрямки зовнішньої політики США в АТР визначили програму 9-денного регіонального турне президента Б. Обами в листопаді 2011 р. – участь президента Б.Обами в саміті АТЕС (Гонолулу, Гавайї), у третьому саміті «АСЕАН-США» і Східноазійському саміті (Балі, Індонезія), візит до Австралії, двосторонні зустрічі з лідерами Індії, Індонезії, Малайзії, Філіппін. Коментуючи

результати турне, політичні оглядачі часто використовують термін «поворотний момент» у політиці США і визначають його основні здобутки і результати [8]. Відтак:

- по-перше, проведення саміту АТЕС на території США, уперше після 1993 р., коли адміністрацією Б. Клінтона було сформульовано мету створення зони вільної торгівлі у форматі АТЕС, свідчить про намір адміністрації Б. Обама повернути провідну роль США в АТЕС і центральну роль цієї організації в регіональній економічній інтеграції;

- по-друге, досягнення під час саміту АТЕС значного прогресу в переговорах про створення транстихоокеанського партнерства як багатосторонньої угоди з економічного співробітництва за участю дев'яти країн АТЕС, включаючи США, встановлює «золотий стандарт» для наступних аналогічних угод і знаменує перший етап створення зони вільної торгівлі в АТР. Про перспективність угоди свідчить інтерес щодо приєднання до неї з боку Японії, Республіки Корея, Філіппін, Канади і Тайваню;

- по-третє, у своїй програмній промові в австралійському парламенті 17 листопада Б. Обама чітко обґрунтував політику США в АТР, своє бачення регіонального і глобального лідерства США. Серед основних положень виступу рішення адміністрації Б. Обама зробити присутність США в АТР «основним пріоритетом» зовнішньої політики і запевнення, що, незважаючи на необхідність наведення фінансового порядку в США, скорочення оборонних витрат не відбудеться за рахунок АТР;

- по-четверте, оголошена ініціатива, яка викликала негативну реакцію КНР, про створення першої тривалої присутності США в Австралії, що передбачає шестимісячну ротацию морської піхоти США чисельністю від 250 осіб в 2012 р. до 2500 осіб до 2016 р. в порту Дарвін для спільного тренування з австралійськими союзниками на їх військових базах, означає збільшення присутності США в південному

Тихоокеанському регіоні для забезпечення кращої взаємодії з регіональними партнерами і союзниками у сфері нетрадиційної безпеки;

- по-п'яте, участь президента Б. Обама в щорічному форумі Східноазійського саміту (САС) ознаменувала приєднання США до цієї потенційно важливої багатосторонньої регіональної інституції і засвідчила прагнення США зробити її основним форумом стратегічного діалогу в АТР, посилити її значення на противагу форуму «АСЕАН+3» [9].

Після представлення президентом Б. Обамою 5 січня 2012 р. нової оборонної стратегії США та оприлюднення «керівних настанов» для неї, для більшості політичних аналітиків стало зрозумілим, що документ чітко сфокусований на Азійсько-Тихоокеанському регіоні та передбачає збільшення інвестування з боку США у сферу безпеки й оборони країн зазначеного регіону з метою посилення глобального впливу провідного актора міжнародних відносин [10].

Варта особливої уваги, з погляду фахівців, теза про «зсув» зовнішньої та оборонної політики США у напрямку АТР, оскільки вперше за майже 70 років після закінчення Другої світової війни США вбачають свої головні безпекові виклики не в Європі з особливою увагою до радянського і пострадянського простору, як це склалося за часів «холодної війни», а в Азії. Прямолинійні інтерпретації підштовхують до розуміння нової американської оборонної стратегії як зміни головного супротивника, у ролі якого віднині США можуть розглядати передусім Китай. І хоча в політикумі США офіційно не визнається така постановка питання, однак нова стратегія безумовно враховує потенційну можливість перетворення Китаю-партнера на Китай-супротивника. Водночас союзники США в АТР підтримують нову американську стратегію і вважають, що США будуть вживати заходів для підтримки безпеки та сприяння економічному розвитку регіону [11, с. 28–36].

Водночас можна стверджувати, що насправді спрямування нової оборонної стратегії США є принципово відмінним від того, що склалося за часів «холодної війни», і жодним чином не може розглядатися як повернення до концепції біполярного світу. Разом з тим, і концепція багатополярного світу також не враховується у стратегічних розробках безпекової і зовнішньої політики США. Як свідчить нова оборонна стратегія, США у XXI столітті намагаються утримати статус єдиної світової наддержави за допомогою нових підходів, і з цією метою Сполучені Штати розширюють коло стратегічних партнерів в Азії, до яких, крім давніх союзників (Японія, Південна Корея, Австралія та ін.), залучено також Індію, яка здатна виконувати важливу роль у новітній архітектурі азійсько-тихоокеанської безпеки, що формується [10].

Кореспондент Бі-Бі-Сі з дипломатичних питань Дж. Маркус стверджує, що нинішній перегляд стратегії викликаний трьома факторами: по-перше, це тиск на оборонний бюджет, який зростає в епоху заходів економії; по-друге, це завершення місії США в Іраку та перегляд чисельності військових в Афганістані; по-третє, наміри переорієнтувати основну увагу США з Близького Сходу на Азію. Дж. Маркус наголошує, що Пентагон зосередить свої зусилля на тому, що він називає «повітряно-морською битвою», тобто йдеться про створення потужних інтегрованих збройних сил, які здатні стримати військову потугу в азійсько-тихоокеанському регіоні. На думку Дж. Маркуса, ніхто не говорить про це прямо, але, очевидно, що мається на увазі саме Китай, який посилюється як людиноресурсно, так і технологічно [12].

В умовах зростання потужності Пекіна і поточних бюджетних труднощів у США Б. Обама, на думку дослідників головних стратегій США, оголосив, можливо, кращий план щодо обмеження військової потуги Китаю в межах регіону. Необхідно зазначити, що США, хто б не був президентом країни – представник республіканської чи демократичної партії,

завжди розглядали стратегічну картину глобальної безпеки в довгостроковій перспективі, на 10, 20 і більше років уперед, тому завжди в головних стратегіях прогнозувалися можливі загрози з боку потенційних супротивників, серед яких Б. Обама виділив Іран і Китай. Щодо останнього президент США зауважив, що Пекін у довгостроковій перспективі буде здійснювати все більший вплив на економіку і військову сферу США, тому з боку США також планується підсилити бойові можливості флоту й авіації в Азії. Зауважимо, що ще 2011 р. міністр оборони США Л. Панетта говорив, що акцент у військовій стратегії США буде зроблений на посилення американської присутності в країнах Азії і Тихоокеанського басейну з метою протидії посилення впливу Китаю в цьому регіоні [13].

На думку одного з китайських видань, США є «головним винуватцем» дестабілізації ситуації в регіоні. «Відтоді, як в 2009 р. США знову заговорили про необхідність свого «повернення до Азії», в регіоні почали відбуватися події, які становлять загрозу для його безпеки», – цитує китайське видання слова військового експерта, що натякає на дестабілізацію обстановки в Азії з вини США. На його думку, неважко здогадатися, яка держава є дійсним «гарантом» безпеки в регіоні, і яка – «джерелом усіх бід» [14]. Одночасно, як пишуть китайські ЗМІ, нова оборонна стратегія США, що знаменує початок нової фази після завершення американської військової кампанії в Афганістані та Іраку, «явно спрямована проти Китаю та Ірану». США, у свою чергу, стверджують, що мають намір співпрацювати з КНР з питань безпеки в регіоні, але водночас продовжують піднімати «болючу» для Китаю тему морських кордонів у Південно-Китайському морі, які оскаржуються КНР, В'єтнамом, Тайванем, Філіппінами, Малайзією і Брунеєм [14].

Нагадаємо, що чергове загострення територіальних суперечок у Південно-Китайському морі, яке є важливим морським торговим маршрутом, відбулося між Китаєм і

В'єтнамом влітку 2011 р. Відповідно США, що виступають гарантом безпеки в Південно-Китайському морі, прагнуть підтримувати баланс сил у регіоні і виступають за врегулювання суперечок на основі міжнародного права [14]. Переорієнтація в бік Азії зумовлена ще й тим, що США необхідно посилити військові альянси в Азії, поки Китай не набрав занадто багато сил і впливу на безпекові процеси в Південно-Східній Азії. За винятком декількох островів у Південно-Китайському морі в Пекіна немає територіальних претензій до своїх сусідів, тому Вашингтону потрібно буде переконати азійські держави, що Китай представляє для них загрозу на відміну від США.

Ядром реалізації цієї нової політики стануть так звані авіаносні ударні групи, які, спираючись на бази в союзних державах і резервні з'єднання (наприклад, 2500 морських піхотинців в Австралії), зосередять зусилля на азійському регіоні. Проблеми з урегулюванням ситуації в Іраку й Афганістані, наголошують експерти, змусили США усвідомити, що військова присутність у цих країнах обходиться достатньо дорого щодо фінансів і людських життів, але при цьому зовсім не привертає до себе місцеве населення. Повалити ворожий режим набагато простіше і дешевше за допомогою санкцій, а потім зруйнувати його інфраструктуру і при потребі усунути його лідерів, що, у свою чергу, означає чималу економію для американського оборонного бюджету. Наземні операції якнайкраще здійснюватимуться підготовленими й оснащеними підрозділами, які відходять відразу ж після виконання поставлених завдань.

Крім того, усі країни Східної Азії демонструють високі показники економічного зростання, їм не потрібна підтримка Китаю, але якщо економічні зв'язки між ними і надалі будуть зміцнюватися, а юань стане основною азійською валютою, у Пекіна з'явиться вагомий аргумент на користь свого впливу в регіоні. З військового боку Китай намагатиметься протистояти

США за допомогою протикорабельних балістичних ракет, і якщо китайська програма виявиться успішною, її реалізація буде набагато дешевшою за створення власних авіаносних ударних груп. Постає і розуміння того, що балістичні ракети можуть бути перехоплені кораблями із системою протиракетного захисту, як, наприклад, Aegis BMD, або її майбутніми модифікаціями. Друга можлива відповідь Китаю на посилення американської військової присутності в регіоні полягає в розвитку власного флоту субмарин усіх типів, проте значне відставання Китаю у сфері стелс-систем не призведе до зміни військової конфігурації між США і Китаєм. Результати інформаційних і електронних воєн поки що не були відкриті для дослідження, проте можна стверджувати, що Китай проводить дослідження в цій галузі [14].

Отже, кардинальний поворот у зовнішній політиці США до АТР за президентської адміністрації Б. Обами теоретично обґрунтований і практично визначений. США реалізують багатотрекову регіональну стратегію, у межах якої здійснюють зміцнення альянсів і партнерств; діалог і взаємодію з Китаєм, уникаючи конфронтації з ним; розвиток двосторонніх відносин з регіональними державами і АСЕАН як колективним органом; участь у регіональних багатосторонніх інституціях; залучення як посередника в урегулювання ситуації в Південно-Китайському морі; економічну інтеграцію на двосторонньому і багатосторонньому рівні. Важливим чинником безпекового виміру зовнішньополітичної стратегії США є визнання президентською адміністрацією Б. Обами взаємозалежності світу і готовність до формування «колективного лідерства», сприйняття ідей інтеграції як основи зовнішньої і безпекової політики і дипломатії та механізмів її реалізації.

Література

1. Городня Н. Східна Азія в глобальних перетвореннях сучасності під впливом фінансово-економічної кризи

- 2008–2009 рр. / Н. Городня // Дослідження світової політики. – 2011. – Вип. 1 (54). – С. 197–222.
2. Городня Н. Азійсько-тихоокеанська політика адміністрації Б. Обама [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlush/Ist/2012_6_1/2.pdf
 3. Clinton H. America's Pacific Century [Електронний ресурс] / Н. Clinton // Foreign Policy. – 2011, November. – Режим доступу : http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/10/11/americas_pacific_century
 4. Haass R. The Age of Monopolarity. What will Follow U.S. Dominance [Електронний ресурс] / R. Haass // Foreign Affairs. – 2008. – May/June. – Режим доступу : <http://www.foreignaffairs.com/articles/63397/richard-n-haass/the-age-of-nonpolarity>
 5. Brzezinski Z. The Group of Two that Could Change the World [Електронний ресурс] / Z. Brzezinski // Financial Times. – 2009. – January 13. — Режим доступу : <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/d99369b8-e178-11dd-afa0-0000779fd2ac.html>
 6. New Beginnings: Foreign Policy Priorities in the Obama Administration. Testimony Hillary Rodham Clinton Secretary of State. Opening Remarks Before the House Foreign Affairs Committee [Електронний ресурс]. – Washington, D.C., April 22, 2009 / U.S. Department of State. – Режим доступу : <http://www.state.gov/secretary/rm/2009a/04/122048.htm>
 7. National Security Through Diplomacy. Testimony Hillary Rodham Clinton Secretary of State. Remarks Before House Appropriations Subcommittee on State – Foreign Operations, and Related Programs [Електронний ресурс]. – Washington, D.C., April 23, 2009 / U.S. Department of State.

- Режим доступу :
<http://www.state.gov/secretary/rm/2009a/04/122098.htm>
8. Nye J.S. Time to Time American Military Interventionism [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://www.globalasia.org/V7N1_Spring_2012/S_R_Joeey_Long_Shiping_Tang.html
9. Remarks by President Obama to the Australian Parliament [Електронний ресурс] / The White House. – Режим доступу : <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-australian-parliament>
10. Sustaining U.S. Global Leadership: Priorities for 21st Century Defense [Електронний ресурс] / Department of Defense, January 5, 2012. – Режим доступу : http://www.defense.gov/news/defense_strategic_guidance.pdf
11. Шергін С.О. Тихоокеанська стратегія Вашингтона: від Клінтона до Обама / С.О. Шергін // Дослідження світової політики. – 2011. – Вип. 4 (57). – С. 28–36.
12. Нова військова стратегія Обама: США скоротять армію [Електронний ресурс] / BBC Україна. – 2012. – 5 січня. – Режим доступу : http://www.bbc.co.uk/Ukrainian/news/2012/01/120105_obama_army_dt.shtml
13. Buckley C. China questions U.S.-Australia military cooperation [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://in.reuters.com/article/2011/11/16/idINIndia-60561020111116>
14. Китайські ЗМІ натякнули США, що вони – джерело усіх бід в Азії [Електронний ресурс]. – 2012. – 7 січня. – Режим доступу : <http://www.newsmarket.com.ua/2012/01/kitayski-zmi-natyaknuli-ssha-shho-voni-dzherelo-usih-bid-v-aziyi/>

The article examines the administration Barack Obama in the Asia-Pacific region, which is quite different from the policy of the previous administration J. W. Bush. It characterizes the region's priority in American foreign policy, Obama administration desire to return the regional leadership of the USA in the Asia-Pacific, to maintain stability and balance of power in the region, to contribute to the regional integration process. It is proved that this shift is due not only different approaches Democratic and Republican administrations priorities of American foreign policy, and especially changes in the global balance of power in the international arena - moving to the Asia-Pacific Centre for the driving of the world economy; growth in connection with the political influence of regional powers, especially China, increased volatility due to competition between the regional centers of power, the emergence of new non-traditional threats to security.

Key words: USA, Asia-Pacific region, China, Japan, security

В статье исследуется деятельность администрации Б. Обамы в Азиатско-Тихоокеанском регионе, которая существенно отличается от политики предыдущей администрации Дж. Буша-младшего. Ее характеризует приоритетность региона в американской внешней политике, стремление администрации Обамы вернуть региональное лидерство США в АТР, поддерживать стабильность и баланс сил в регионе, присоединиться к региональным интеграционным процессам. Доказано, что такой сдвиг объясняется не только различными подходами демократической и республиканской администраций к приоритетам внешней политики США, а прежде всего глобальными сдвигами в расстановке сил на международной арене - перемещением в АТР движущего центра мировой экономики, ростом в связи с этим

Американська стратегія «стримування і залучення» в Азійсько-Тихоокеанському регіоні

политического влияния региональных держав, прежде всего Китая, усилением нестабильности через конкуренцию между региональными центрами силы, возникновением новых нетрадиционных угроз в сфере безопасности.

Ключевые слова: США, Азиатско-Тихоокеанский регион, Китай, Япония, безопасность.